

Höstråg

Sven-Åke Rydell, Hushållningssällskapet Östergötland

Höstrågen såddes i normal tid med bra uppkomst. En något torr försommar men regn senare under säsongen skapade bra förutsättningar för en hög skörd. Av de testade sorterna är endast två populationsorter medan övriga sorter är hybrider. Bästa avkastande populationsort är Matador medan Askari och Kaskelott ligger i topp bland hybriderna men även Picasso kan vara ett starkare kort, framförallt i de sydligare områdena.

Av de testade sorterna i tabellerna är Amilo och Matador populationsorter och resten är hybridsorter. Antalet försök var nio i hela området, två i område D, tre vardera i område E och F samt ett i område G. I sammanställningen över rågsorter är Amilo mätarsort. I tabell 1 återfinns avkastningsnivåerna för hela regionen obehandlat samt behandlingseffekt

i kg. Utfallet av behandlingen är lägre än flerårsmedeltalet beroende på uteblivna angrepp av sköldfläcksjuka, vilka snabbt drar upp behandlingseffekterna, och det faktum att regnet kom sent i utvecklingen vilket ger lägre effekt av behandlingen.

Av marknadssorterna har Askari och Kaskelott avkastat mycket bra, 23 respektive 19 % över Amilo. Både Askari och Kaskelott verkar ha bra vinterhärdighet i Mellansverige. Askari, som har testats två år i våra mellansvenska försök, lanseras nu på marknaden. Ett något svagare strå verkar vara en av de få svagheterna på en i övrigt intressant sort. För de sydligare delarna av området är Picasso ett alternativ, hög skörd, bra falltalsstabilitet, kort strå med bra stråstyrka är några av fördelarna. Matador är klart högst avkastande bland populationsorterna men har lägre falltal vilket kan vara en risk utsatta år.

Tabell 1. Höstråg. Behandlingseffekter i område D-G.

Sort	2004		2000-2004	
	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg	Relativ skörd Obehandlat	Behandlings- effekt i kg
Amilo				
kg/ha	6330	+210	5810	+410
rel.tal	<u>100</u>		<u>100</u>	
LPH 66	130	+390		
Olvon	124	+580	120	+810
Rorik	124	+150	117	+780
LPH 68	124	+660		
Askari	123	+450	118	+680
Kaskelott	119	+570	118	+670
Picasso	117	+700	114	+780
Matador	105	+360	104	+550

Hybridsorterna har alla en högre avkastningsnivå än populationssorterna. Det dyrare utsädet gör dock att hybridsorterna vanligtvis odlas på de lite bättre jordarna men även de försök som har legat på sandjordar har betalat merkostnaden. Kvalitetsegenskaperna är relativt jämna för hybridsorterna, men var noggrann vid sådden, grönskott ökar risken för mjöldryga vilket tyvärr är en av hybridernas nackdel. I sammanställningarna nedan finns även ett par nummersorter. Det är hybrid-sorter som har ytterligare några år i prov-

ning innan de kan vara aktuella på marknaden. Olvon samt Rorik är sorter som ännu inte är på marknaden men finns ute för uppförökning och lanseras troligen 2005-2006. Flerårssammanställning finns i tabell 2 med avkastningar för de olika områdena.

Sortförsöken stråförkortas inte för att få möjlighet att utvärdera sorternas stråstyrka. Då hög avkastade sorter lätt tappar avkastning vid liggsäd påverkar detta hybriderna negativt i sammanställningarna. Men stråstyrkan är en viktig egenskap så dessa kon-

Tabell 2. Höstråg. Avkastning årsvis 2002-2004 samt medeltal 2000-2004. Mätare: Amilo.

Årtal	D-området				E-området				F-området				G-området
	2002	2003	2004	Medel 2000- 2004	2002	2003	2004	Medel 2000- 2004	2002	2003	2004	Medel 2000- 2004	Medel 2000- 2004
Amilo													
kg/ha	5930	6280	7880	6530	6100	5780	5640	5510	6040	5760	6330	5760	4960
rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Askari		114	115	116		112	123	118		116	130	126	*123
Kaskelott	*123	123	115	120	119	115	122	118	128	126	124	124	122
Matador	*109	104	108	108	107	97	107	106	109	105	106	107	111
Olvon	*112	*115	116	117	*117	*113	126	121	124	*128	131	130	*129
Picasso	*123	124	116	121	113	109	121	115	124	123	122	120	120
Rorik	119	117	117	120	120	115		120	123	121	127	122	*115

* Endast ett försök

Tabell 3. Höstråg. Egenskaper för rågsorter Sverige, medeltal 2000-2004.

Sort	Planttäthet vår %	Strå- styrka, %	Strå- längd cm	Mognad dagar	Tusen- kornvikt g	Fall- tal sek	Liter- vikt g
Amilo	93	75	136	323	35,0	256	760,0
Askari	93	65	128	323	34,8	213	751,0
Kaskelott	95	73	128	323	33,5	193	737,0
Matador	91	70	128	323	34,2	195	756,0
Olvon	95	73	125	323	33,6	167	744,0
Picasso	94	75	122	324	36,2	233	743,0
Rorik	92	71	128	324	35,4	215	754,0

Sorter

sekvenser får vägas mot varandra. De flesta nya marknadssorter har högt falltal, förädlingen jobbar på en god falltalsstabilitet samt bra stråstyrka, allt för att få bra fält egenskaper. Sorternas egenskaper återfinns i tabell 3.

Sortbeskrivningar

AMILO (SW) är en polsk långstråig populationsort med god stråstyrka och god vinterhärdighet. Sorten har mycket bra fältgröningsresistens och bra vinterhärdighet, klarar ofta sen sådd bra.

ASKARI (SSd) är en tysk hybrid-sort med hög avkastning. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige. Medellång sort med något sämre stråstyrka

KASKELOTT (SW) är en svensk-tysk hybrid-sort med hög avkastning, medellång och god stråstyrka. Sorten verkar ha god odlingssäkerhet i Mellansverige.

MATADOR (SSd) är en tysk populationsort. Den har klart högre avkast-

ning än Amilo, men lägre falltal. Sorten har ett kort strå men något sämre stråstyrka.

PICASSO (SW) är en tysk högavkastande hybrid-sort. Sorten har ett kort strå och har en god stråstyrka och god fältgröningsresistens. Har något enstaka år givet sämre skörd i väst än i övriga Mellansverige, sorten verkar förutom detta ha god odlings-säkerhet i Mellansverige.

OLVON (SW) är en svensk-tysk hybrid-sort med hög avkastningsförmåga. Sorten är relativt kort och har en god stråstyrka men med något lägre falltal. Är på uppförökning och lanseras troligen 2005-2006.

RORIK (SW) är en svensk-tysk hybrid-sort med hög avkastningsförmåga. Sorten har medellångt strå och stråstyrka. Troligen passar sorten bäst i södra delen av vårt område. Är på uppförökning och lanseras troligen 2005-2006.

